

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1985

BRNO 1987

Stuchlík - Stloukal 1985/. Celkem se ve V. Pavlovicích prozkoumalo 14 sídlištních objektů a 1 hrob únětické kultury. Buldozerem značně porušený kostrový pohřeb spočíval ve skrčené poloze na levém boku a z milodarů zůstaly zachovány pouze zlomky bronzových vlasových ozdob a bronzové korálky. Většinu sídlištních objektů lze datovat do staršího období únětické kultury a z jejich obsahu tvořila převážnou část keramika a zvířecí kosti, v menší míře kostěné pracovní nástroje, kamenná broušená a štípaná industrie. Zvláštní pozornost si zasluhuje jáma č. 3, na jejímž dně ležela kostra ve skrčené poloze na levém boku. Část lidské lebky byla nalezena i na dně další únětické jámy č. 2.

Velmi pěkný soubor keramického materiálu a dále zvířecí kosti, štípanou industrií a kamennou podložku poskytla jáma č. 4 náležející kultuře s moravskou malovanou keramikou. Na intenzivnější osídlení lokality lidem s malovanou keramikou poukazuje i jáma č. 8 a příměs soudobého střepového materiálu v únětických objektech č. 10 a 13. Existenci lidu s velatickou kulturou na námi zkoumaném nalezišti prokazuje jáma č. 12 s nepočtenou kolekcí únětické a velatické keramiky.

Literatura:

- Jeřábek, V. - Stuchlík, S. 1984: Kamenná industrie z Velkých Pavlovic /okr. Břeclav/, PV 1982, 17-18.
Stloukal, M. 1983: Kostry z jámy věteřovského typu ve Velkých Pavlovicích /okr. Břeclav/, PV 1981, 34-35.
Stuchlíková, J. - Stuchlík, S. 1983: Záchranný výzkum ve Velkých Pavlovicích /okr. Břeclav/, PV 1981, 33-34. obr. 20-23.
Stuchlíková, J. - Stuchlík, S. - Stloukal, M. 1985: Ein Veteřov-Massenbegräbnis aus Velké Pavlovice, Anthropologie XXIII/1, 51-68.

Rettungsaktion in Velké Pavlovice /Bez. Břeclav/. Bei der Rettungsgrabung in der Flur "Na hrůdkách" in Velké Pavlovice wurden 14 Siedlungsobjekte und 1 gestörtes Skelettgrab der Úněticer Kultur untersucht. Die meisten Objekte gehörten dem älteren Abschnitt der Úněticer Kultur an und enthielten das übliche Material. Bemerkenswert ist nur Grube Nr. 3 mit einem Menschenskelett in Hocklage auf der linken Seite und Grube Nr. 2 mit dem Fund eines Menschenschädelteiles. Diese Entdeckungen erinnern an die neuliche Grabung in der Flur "Nad zahrady", wo man völlig ungewohnte nicht rituale Bestattungen in Siedlungsobjekten der Úněticer Kultur und der Veteřov Gruppe erfasst hat /Stloukal 1983; Stuchlíková - Stuchlík 1983; Stuchlíková - Stuchlík - Stloukal 1985/. Ferner wurde eine Besiedlung der Lokalität durch Träger der mährischen bemalten Keramik /Grube 4, 8 und eine Beimengung in den Gruben 10 und 13/ und der Velaticer Kultur bewiesen /Grube 12/.

VÝZKUM VÝŠINNÉHO SÍDLIŠTĚ U KŘIŽANOVIC /okr. Vyškov/.

Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno

/tab. 12/

Na podzim roku 1985 pokračoval zjišťovací výzkum na výšinném sídlišti únětické a horákovské kultury na Člupech u Křižanovic v trati zvané "Zámeček". Lokalita se nachází na protáhlém návrší, převyšujícím okolní terén asi o 70 m. Ve směru delší osy návrší byla otevřena 30 m dlouhá a 2 m široká sonda, která navazovala na odkryv z předchozího roku /Stuchlík 1987, v tisku/, takže dnes máme k dispozici 52 m dlouhý řez tímto sídlištem. Výzkumem se podařilo vedle 5 menších kulových jamek zachytit celkem 6 sídlištních jam, z nichž 4 je možno datovat do období únětické kultury a 2 do pozdně halštatského období.

Zvláště závažné poznatky však přinesl výzkum v roce 1985 pro poznání systému fortifikace na tomto sídlišti. Sonda z roku 1984 protala menší terénní vlnu, kterou tvoří destrukce ze zničeného halštatského valu. V prodloužení sondy v roce 1985 byl zachycen nejprve 7,5 m široký a 210 cm hluboký příkop, který na základě keramiky ze dna a ze splachové vrstvy na jedné straně příkopu lze datovat do pozdně halštatského období. Další část sondy protнула val číslo II, který při šířce 7 m a výšce 140 cm od podloží byl mnohem zřetelnější než val č. I. Pro chronologické zařazení tohoto opevnění jsou důležité únětické jámy č. 5 a 6, které val překrýval. První z nich měla v horní vrstvě navíc i nevýrazný halštatský zásah. Okrajem sondy se podařilo zachytit ještě část dalšího příkopu /č. II/, jehož datování není zatím prokázáno, ale vzhledem k celkové situaci je velmi pravděpodobný jeho halštatský původ. Příkop druhým příkopem nemohl být z časových důvodů již dokončen a bude mu věnována pozornost v následující sezóně.

Literatura:

- Stuchlík, S. 1987: Záchranný a sondážní výzkum v Křižanovicích /okr. Vyškov/, PV 1984, v tisku.

Grabung der Höhensiedlung bei Křižanovice /Bez. Vyškov/. Während der zweiten Saison der Feststellungsgrabung der Úněticer und Horákovser Höhensiedlung in Člupy bei Křižanovice wurde ein 30 m langer und 2 m breiter Suchgraben gelegt, der an den Suchgraben aus der vorhergehenden Saison anknüpfte. Bei der Grabung gelang es ausser Pfostengruben 4 Úněticer und 2 späthalstattzeitliche Gruben zu erfassen. Zur Erkenntnis des Fortifikationssystems der Niederlassung ist der Schnitt des Grabens I, des Walles II und die Erfassung des Grabens II bedeutend. Alle festgestellten Belege des

Befestigungssystem, ähnlich wie den bereits im Jahre 1984 erfassten Wall I, kann man in die späte Hallstattzeit datieren.

POVRCHOVÉ SBĚRY V NÍŽKOVICÍCH /okr. Vyškov/

Oldřich Jeřábek, Brno, Stanislav Stuchlík, AÚ ČSAV Brno
/Obr. 25:5-13/

V létě 1985 prováděl Oldřich Jeřábek z Brna povrchové sběry v trati "Lóčky" v Nížkovicích na Slavkovsku. Na parcele č. 2689/1 nalezl keramický materiál z několika různých období. Nejstarším dokladem v předloženém souboru je střep mohylové kultury zdobený rytými šrafovanými trojúhelníky, vytvářejícími motiv tzv. přesýpacích hodin /obr. 25:7/. Velatické kultuře náleží zlomky z nádob s vodorovně hráněným vnitřním okrajem a z misky se zataženým okrajem /obr. 25:11, 13/. Přečodné podolsko-horákovské období máme doloženo několika střepy z misek se zataženým okrajem /obr. 25:9-10/. Osídlení lokality v laténském období reprezentuje fragment větší potuhované, na kruhu robené nádoby s odsazeným dnem /obr. 25:12/. Nejmladší nálezy ze souboru představuje keramika z mladší doby hradištní, zastoupená několika střepy z nádob s horizontálně rýhovaným povrchem a okrajové zlomky, z nichž jeden je horizontálně rýhovaný /obr. 25:5, 6, 8/.

Lokalita se nachází na mírném návrší jihozápadně od silnice Nížkovice-Heršpice a přibližně 250 m západně od západního okraje obce. Zveřejněné nálezy představují první doklady osídlení Nížkovic v uvedených obdobích.

Lesefunde in Nížkovice /Bez. Vyškov/. Bei Lesefunden in der Flur "Lóčky" in Nížkovice im Slavkover Raum gewann O. Jeřábek keramisches Material, das eine Besiedlung der Lokalität zur Zeit der Hügelgräberkultur, der Velaticer Kultur, des Podoler-Horákov Abschnittes, aus der Latène- und jüngeren Burgwallzeit belegt.

RETTUNGSAKTION IN OPAVA - KOLÁŘSKÁ GASSE /Bez. Opava/

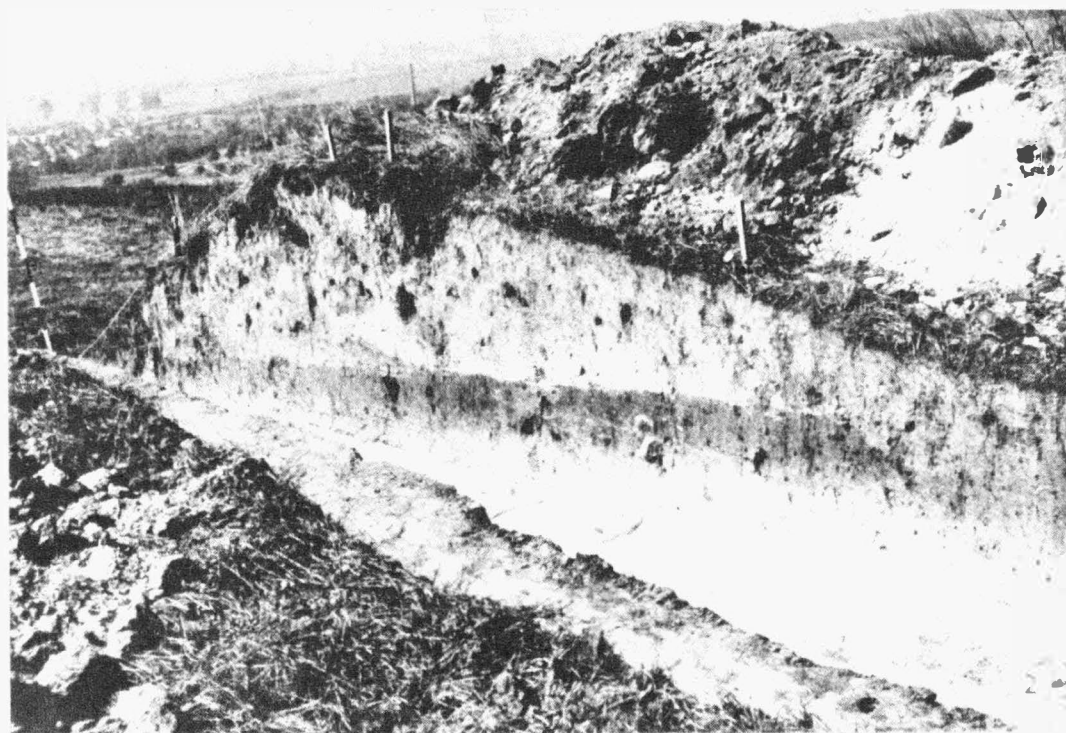
Pavel Kouřil, Jiří Pavelčík, Hana Teryngerová, AÚ ČSAV Brno

Im April bis Juni 1985 verlief die zweite Etappe der Rettungsgrabung im Raum, den die Kolářská Gasse und die Strasse Na valech einschliesst. Der Ort, der die einstigen Höfe auf den Parzellen Nr. 150, 151 und 152 einnimmt, befindet sich innerhalb der Stadtmauern des mittelalterlichen Opava, unweit des Zentrums, dort, wo die spätere Judengasse vorausgesetzt wird.

Noch bevor wir zu den Ergebnissen der eigentlichen Grabung übergehen, müssen wir auf die Tatsache aufmerksam machen, dass sie nicht gänzlich beendet werden konnte, so dass sich die Aufmerksamkeit in der Endphase auf die Exploitation der relativ ältesten Objekte konzentrierte. Die übrigen Flächen wurden konserviert und befinden sich unter dem Boden der Garagen des Betriebes OPBH Opava.

Nach der Beseitigung der neuzeitigen, 80 - bis 100 cm mächtigen Aufschüttung, wurde eine 14 x 15 m grosse Fläche untersucht. Hier hat man insgesamt 18 Objekte, oft in einer gegenseitigen, sogar dreifachen Superposition festgestellt. Sie repräsentieren eine Besiedlung aus dem Ende des 12. bis in das 17. - 18. Jahrhundert. Diese jüngste, nur rahmenhaft datierte Phase, überdeckte noch ein Kanal aus Schiefersteinplatten. Die Objekte sofern sie nicht in gegenseitiger Superposition waren, tieften sich in das gewachsene Terrain oder in eine schwarze kompakte Schicht mit Funden aus dem 13. - 14. Jh. ein, die auf diesem Terrain aufsass. Keines von ihnen kann man vermutlich als ein Wohnobjekt klassifizieren. Vom Standpunkt ihrer Funktion handelt es sich um:

- 1/ verhältnismässig leicht eingetiefe /30 - 60 cm/, mit Bohlen gezimmerte Objekte einer mehr oder weniger unregelmässigen Form, vereinzelt mit Pfostengrübchen und einem Material aus dem 13. - 15. Jh., wobei markant Graphit-Vorratsgefässformen überwiegen, gefunden hat man auch einen Schmelzriegel mit Doppelmantel und angeschmolzenen Metallgusstücken auf der Innenseite;
- 2/ Abfallgruben eines quadratischen oder rechteckigen Grundrisses, die ungefähr eine Tiefe von 120 - 150 cm erreichen, alle vier Wände sind in der gesamten Höhe mit Holz verschalt, in den Ecken auf dem Boden sind Spuren /Grübchen/ von senkrechten Eckenbrettern, der Boden sowie die Wände sind von der Aussenseite mit einer 10 - 15 cm starken Schicht gelben bis blaugrünen Lehms gedichtet; das reiche keramische Material, einschliesslich von ganzen Formen und einer kleineren Menge von Wiedertäuferkeramik und Majolika, kann man rahmenhaft in das 16. - 18. Jh. legen.
- 3/ Brunnen - festgestellt eine gezimmerte kreisförmige mit einem Material aus dem 18. Jh., ausgehoben nur in eine Tiefe von 3 m.
- 4/ Düngerstätten, überwiegend ziemlich tief, von mehr oder weniger nicht feststellbaren Formen; in einer

Tab. 12.
 Křižanovice /okr. Vyškov/. Únětické a horákovské sídliště. 1 řez horákovským příkopem č. I; 2 řez ho-
 rákovským valem č. II. - Úněticer und Horákover Siedlung. 1 Schnitt durch den Horákover Graben Nr. I;
 2 Schnitt durch den Horákover Wall Nr. II.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1985

- Vydává : Archeologický ústav v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor : akademik Josef Poulík
Redaktoři : Dr. Z. Himmelová, Dr. J. Stuchlíková, Dr. J. Unger
Překlady : Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby : A. Krechlerová
Na titulním listě : bronzová spona z Kostic
Tisk : Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo : ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis : 450 kusů - neprodejné